

Kiss Albert emlékezete

Irtta dr. CSEKEY ISTVÁN

(Zengővárkony, július.)

Az akadémiai év utolsó napján, június 26-án, még azzal váltunk el a kari tanácsteremben, hogy pihenni előbb tuszkulánunkba megyünk. Ő Szikrába, a tiszaparti őserdőbe, amelyet kis családi örökségből virágzó birtokká fejlesztett. En zengővárkonyi szőlőbe, a vadvirágos Mecsek aljába, nagyapán ősi fészkebe. Itt ért váratlan haláláról a lesújtó hír — elkésvé. Már nem mehettem el végtisztességére Kecskemétre, ahová a Balásfalvi Kissek ősi családi sírboltjába szállították kihűlt tetemét örök pihenőre.

A lapok közlése szerint megölte a szíve, amely mindenért dobogott, ami igaz, de elsősorban azért, ami magyar. Elköltözött közülünk egy jó és igaz ember, aki magyar volt és professzor volt. Ezen teljesedett be a végzete.

Pontos statisztikai vizsgálódások mutatták ki, mennyivel tovább él a külföldi professzor, mint a magyar. A német egyetemi tanárok javarésze még kiérdemesült állapotban folytathatja tovább szellemi munkáját. Az állam magas fizetésekkel gondoskodik róla, hogy a tudós gond nélkül teljesíthesse nagy nemzetnevelő és tudományépítő munkáját. Nincs a társadalomnak olyan rétege, amelyet a külföld annyira megbecsülne, mint a professzor. A párisi egyetemen valaha az uralkodó után az egyetem rektora következett, megelőzve a királyi ház tagjait. A német apró fejedelemsegeknek nem volt nagyobb becsüvése, mint a professzor. A párisi egyetemen valaha az uralkodó után az egyetem rektora következett, megelőzve a királyi ház tagjait. A német apró fejedelemsegeknek nem volt nagyobb becsüvése, mint a professzor. A párisi egyetemen valaha az uralkodó után az egyetem rektora következett, megelőzve a királyi ház tagjait. A német apró fejedelemsegeknek nem volt nagyobb becsüvése, mint a professzor.

Ugy halt meg, amint élt: a kötelesség kényszerével, hív teljesítése közben. Kiss Albert professzor leszállt a katedráról, a tanév utolsó napján kikérdezte szigorlatán az utolsó jelöltet. Aztán könyveivel a hóna alatt kiutazott birtokára, Szikrába. Mégegyszer végiglegette szemét a ringó aranyablakon, a zöld szőlőpásztákon, kiadta a munkát aratóinak, elszámolt a cseresznye, meg a kajszin árával. Aztán odakapott a szívéhez és ötödik napon a tanév bezárása után Kiss Albert professzor elment pihenőre. De ezuttal végérvényesen, visszavonhatatlanul örökre. Helye a tanácsteremben, fiókja, szobája és íróasztala hiába várják többé. Hiába várják hallgatói, kiknek atyja volt a szó igaz értelmében. Ha valaki, ő valóban leszállt a katedráról. Ő nem menekült el sok professzor módjára a tudomány elefántcsonttornyába, ami a legkényelmesebb életfelfogás. Ő mindig átértézte az ifjuság bajait, törekvéseit. Mint a Turul Bajtársi Szövetség magisztere zászlóvivője volt az ifjuság jogos követeléseinek, de egyben mérséklője a túlzásoknak és a jogellenes kilengéseknek.

Kiss Albert mintaképe volt a jó kartársnak. Mindannyian rajongásig szerették. Egyenes jelleme, baráti készsége és egészséges, zamatos humora a legjobb kollégává tették. Külső megjelenésében talán emlékeztetett a magyar gazda típusára, a takarékos, józan, eszes magyar parasztra, akit fajtájának tartott és mindenek fölé helyezett. De műveltsége sokrétű volt. Minden kezébe került könyvet elolvasott. A helyi lapoktól a Péster Lloyd-ig naponta minden újságot átböngészett. Mindenről tudott, lett legyen az külpolitikai vagy agrárkérdés, tudományos probléma vagy egyetemi mozgalom. Emberekről akár jellemük, akár anyagi viszonyaik dolgában soha senki sem volt nálánál jobban tájékozott. Ösztönösen érezte meg közelében a magához hasonló jellemű, egyenes embert, akit aztán igaz barátjává fogadott. De kénytelenül kigunyolta a gyöngye jellemű, nádszállként hajladozó, érdokhajászó embereket.

Háztartási tisztítószer, szappanok, festékárak szaküzlete.

	Régi ár	Új ár
1 kg. buzakeményítő Ia	—70	—64
1 drb. „Izsák” tisztítószer, kicsi	—14	—12
1 drb. „Izsák” tisztítószer nagy	—52	—48

42 fióküzlet

38 elárultóüzlet

Egy kérdésben azonban nem ismert határt: a kötelességteljesítésben. Soha egyetlen órát el nem mulasztott volna. Még azokon a napokon is megjelent a tanteremben, amelyeken a jogászok két ünnep között szünnapot szoktak csinálni maguknak. Nem szivelt a felolvasó professzorokat. Rendszerint a katedrán sétálva, szabadon adta elő mondanivalóját. Nem tartozott a termékeny tudósok körébe, de amit alkotott, az maradandó értékű. Néha évekig rágódott egy kis tanulmányán is. Százszor meggondolta, amíg nyomdafesték alá bocsátotta írását. Éles ész, eszathatlan ítélőképesség és pompás előadói készség jelle-

jog nyilvános rendes tanárává, amely tanszéket 1922 augusztusában a római jog katedrájával cserélte föl. Az 1929–30. tanévben volt a jog- és államtudományi kar dékánja.

Hátrahagyott művei közül kiemelkednek „Az elévülés a magyar magánjogban”, „Az elévülés a magyar polgári törvénykönyv tervezetében” és „A római jog receptiójáról” címűek. Nagy fel-tűnést keltettek a magyar polgári törvénykönyv kodifikációjához írt bírálatai, valamint azok a felszólalásai, amelyeket 1912-ben és 1936-ban a jogi oktatás reformja tárgyában közreadott.

Kiss Albert 1874 november 2-án született Nagykőrösön ősi magyar nemesi családból. Atyja később táblabírói címet kapott Kecskeméten. Ő maga ott érettségizett 1892-ben és 1896-ban már a budapesti egyetemen jogi doktorátust szerzett. Minden zökkenő nélkül futotta be magasán ívelő pályáját. Ennek a tudós egyéniségnek volt azonban még egy alapjellemző vonása. A föld szerelmese volt. Nem hiába választotta a szertartást végző kecskeméti református lelképásztor gyászbeszédének alapigéjéül Jób könyvének intését: „Beszélj a földdel és megtanít téged.” Kiss Albert élete végéig hű maradt a földhöz, a kecskeméti tájhoz, amelynek talán legszebb darabja a Zikrai tóserdő. Ezt a Tisza-menti sívó homokot valószággal ligetté varázsolta. Szőlőjének bora és gyümölcse messze földön híres volt. A magyar paraszt ösztönös megérzésével imádta a földet. Minden szellemi keresetét abba fektette. Lázasan vásárolta össze a szomszédos telkeket. Példát mutatott rá, hogy miként hódíthatna vissza a magyar középosztály ősi földjét. Társaságban, amikor mézeden ömlött ajkáról a szó, mindig fennhangoztatta, hogy csak egyetlen érték van, amely biztos megélhetést jelent és ez a föld. Hattyudalában, apósáról, Muraközy Imréről a Kecskeméti Lapokban közzétett cikksorozatában, mely különnyomatban is megjelent, kortörténetileg is megkapóan festi le a magyar gazda küzdelmét az alföldi homokkal.

A Lakitelekhez tartozó áldott szikrai tuszkulánumban akarta csendben eltölteni öreg napjait, élvezni egy élet eredményes, szorgalmas munkáját. Szörnyű tragikum a sorsnak, hogy nem engedte meg neki. Példája azonban örökké hirdetni fogja nekünk a tudomány és a föld ölelkezésének nemes szimbiózisát.

Vidéki Kendergyár

keres

technikai előképzettséggel — rendelkező fiatal

kender-szakembert

gyártással kapcsolatos műszaki teendők ellátására. A fényképpel és részletes életrajzzal ellátott ajánlatokat, amelyben a fizetési igény is megjelölendő, „Biztos jövő” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kérjük.

szövet közvetlen a gyárból

Frunkhahn

IV. Prohászka Ottokár-u 8

VI. József-körut 8.

VIDÉKRŐL MÉG MA KÉRJE SZÖVETMINTÁINKAT!

Gyártótelep

BUDAPEST, XI., LENKE UT 117.

mezte. Ha a kari vagy tanácsuléseken valami bonyolult probléma felerült, szavával nyomban eldöntötte a kérdést. Pillanatok alatt fején tudta találni a szöveget. Minden további vita üres szalmacséplés volt az ő döbbenetesen helyes ítélete mellett. Ezek a képességei emelték messze kartársai fölé. Egész sereg tiszteltbeli állásával meg nem állható szolgálatokat tett a szegedi egyetemnek. Éveken át ügyvezető elnöke volt az Egyetem Barátai Egyesületének, elnöke haláláig a Gazdasági Bizottságnak és Mensa Publica felügyelő bizottságának. Tagja volt az Országos Ösztöndíj Tanácsnak, az Országos Közoktatási Tanácsnak, a Horthy-Kollégium és a Mensa Aca-démia felügyelő bizottságának stb. Elérte a legnagyobb kitüntetést, amit professzor elérhet, egyeteme az 1935–36. tanévre rektorra választotta. Rektori működésének rendkívül sok eredményt köszönhet a Ferenc József-tudományegyetem. Ezt a kormányzói kegy is elismerte, amikor rektori éve után a Magyar Erdemrend középkeresztjével tüntette ki.

Kiss Albert azok közé a szerencsés ifjak közé tartozott, akik már életük hajnalán arra a pályára léphetnek, amely szívük vonzza és tehetségük képesíti őket. Egyéves önkéntesi éve leszolgálása után 1898-ban a kecskeméti jogakadémia 24 éves korában tanárává választotta. Itt 1905-ben az igazgatóságig fölvitte, majd felcserélte állását a kassai állami jogakadémiával; 1914-ben pedig, amikor a pozsonyi egyetemet felállították, kinevezték a magyar magánjog nyilvános rendes tanárává. Az 1919–20. tanévben az Erzsébet-tudományegyetemnek volt a dékánja. Itt érte az összeomlás. Nagy szálla volt nyomban a csehek szemében, úgyhogy lefogták és Illavára szállították. 1921 szeptemberében nevezték ki a szegedi egyetemen a nemzetközi (összehasonlító) magán-